EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 15.3.2024
COM(2024) 139 final

2024/0073 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se mění nařízení (EU) 2021/2115 a (EU) 2021/2116, pokud jde o standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu, režimy pro klima, životní prostředí a dobré životní podmínky zvířat, změny strategických plánů SZP, přezkum strategických plánů SZP a výjimky z kontrol a sankcí

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Evropská unie se prostřednictvím strategických plánů v rámci společné zemědělské politiky (SZP) snaží podporovat inteligentní, konkurenceschopné, odolné a diverzifikované odvětví zemědělství, které zajistí dlouhodobé potravinové zabezpečení. Současně má za cíl podporovat a posilovat ochranu životního prostředí, včetně biologické rozmanitosti, a opatření v oblasti klimatu a přispívat k dosažení cílů Unie v oblasti životního prostředí a klimatu, včetně jejích závazků v rámci Pařížské dohody, jakož i posilovat socioekonomickou strukturu venkovských oblastí.

Členské státy vypracovaly 28 strategických plánů SZP, které schválila Komise a které byly poprvé použity v roce 2023; ty poskytují přímou podporu příjmů pro zemědělce, podporu environmentálních režimů, jakož i podporu např. investic, některých zemědělských odvětví, rozvoje venkova a znalostí a inovací. Tyto strategické plány zajišťují jak výrazné zvýšení subsidiarity při řízení SZP, tak orientaci na výkonnost. Výdaje musí přispívat k plnění deseti specifických hospodářských, environmentálních a sociálních cílů SZP, které se měří pomocí řady společných ukazatelů.

Tyto strategické plány přispívají k ambiciózní agendě Komise v oblasti Zelené dohody, a to v kombinaci s regulačními iniciativami, investicemi do výzkumu a dalšími opatřeními k dosahování cílů Unie v oblasti životního prostředí a klimatu do roku 2050. Vzhledem k těmto skutečnostem zavedlo nařízení o strategickém plánu SZP (nařízení (EU) 2021/2115) přísnější základní podmínky pro podporu zemědělských podniků a 28 strategických plánů společně přiděluje zemědělcům podstatně vyšší částky podpory na environmentální a klimatické cíle, než tomu bylo v předchozí SZP.

Nový přístup funguje celkově dobře. První rok provádění strategického plánu SZP však jasně ukázal, že je nutné provést určité úpravy s cílem zajistit účinné provádění plánů a omezit byrokracii. Provádění plánů by navíc nemělo být vnímáno izolovaně od diskusí o dalších legislativních návrzích týkajících se Zelené dohody, které ovlivní nebo mohou ovlivnit jak přímo zemědělce, tak požadavky strategických plánů. Kromě toho bylo nařízení o strategickém plánu SZP schváleno před začátkem rozsáhlé útočné ruské války na Ukrajině, která nadále silně ovlivňuje trhy (a marže zemědělců) i kontext evropské zemědělské politiky.

Přestože důvody rozsáhlých protestů zemědělců v členských státech Unie jsou složité a různorodé, výše uvedené důvody jsou důležitou součástí celkového kontextu.

Evropská rada na svém zasedání dne 1. února 2024 jednala o problémech v odvětví zemědělství včetně obav, které zemědělci vyjádřili během protestů. Zdůraznila zásadní úlohu SZP a vyzvala Radu a Komisi, aby pokračovaly v práci podle potřeby. To vyžaduje, aby mezi Evropskou komisí, ostatními orgány EU, členskými státy a zemědělci panoval duch spolupráce. Předsedkyně Komise von der Leyenová se zavázala, že zahájí důkladnou analýzu administrativní zátěže zemědělců s cílem určit oblasti, které je třeba zlepšit. Komise také dne 22. února 2024 předložila jako podklad pro jednání Rady neoficiální dokument o možných opatřeních pro zjednodušení, který byl založen mimo jiné na podnětech získaných od členských států, které shromáždilo předsednictví Rady, od organizací zemědělců v EU a od Evropského parlamentu.

Rada pro zemědělství a rybolov na svém zasedání dne 26. února 2024 potvrdila svou politickou vůli účinně reagovat na obavy zemědělců a jako první krok podpořila řadu opatření obsažených ve výše uvedeném neoficiálním dokumentu Komise jako prioritu pro krátkodobou reakci na současnou krizi. Trvala rovněž na tom, že je nezbytné provést revizi základních aktů společné zemědělské politiky, která by měla být zahájena co nejdříve. Komise rovněž pečlivě vyslechla názory vyjádřené na zasedání Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova Evropského parlamentu dne 26. února při výměně názorů ohledně navrhovaného balíčku zjednodušení pro zemědělce a vnitrostátní správní orgány.

Cíl návrhu

Komise prostřednictvím těchto návrhů usiluje o náležitě zacílené úpravy nařízení o strategických plánech SZP, aby řešila určité obtíže při jejich provádění. Cílený přístup je zásadní reakcí Komise na zjištěné problémy a na vznesené obavy, přičemž zachovává a obhajuje celkové zaměření současné SZP a její úlohu při podpoře přechodu evropského zemědělství na udržitelné zemědělství. Komise se domnívá, že tyto cílené změny usnadní rychlé přijetí Evropským parlamentem a Radou.

Úpravy se zaměřují na změny, které jsou pro zemědělce výhodné z hlediska snížení jejich administrativní zátěže, na flexibilitu, která umožňuje vnitrostátním správním orgánům přizpůsobit provádění situaci příslušných zemědělců, na změny rovnováhy mezi požadavky na podmíněnost a dobrovolnými schématy, která motivují k ekologickým postupům, a také na ubezpečení příjemců o stabilitě politiky během doby platnosti strategických plánů. Úpravy týkající se podmíněnosti poskytnou členským státům větší flexibilitu při stanovování standardů DZES na vnitrostátní úrovni, čímž se zjednoduší zátěž zemědělců. Úpravy například poskytnou více možností, jak požadavky splnit, nebo umožní konkrétní dobře cílené výjimky nebo odchylky, zejména v případě nepříznivých povětrnostních podmínek. Administrativní zátěž menších zemědělců (až 10 hektarů zemědělských ploch, tj. 65 % zemědělců) bude zmírněna vynětím z kontrolních návštěv, jejichž cílem je kontrola dodržování požadavků podmíněnosti. Skutečnost, že menší zemědělci budou osvobozeni od sankcí, zároveň zjednoduší administrativní práci členských států, neboť vnitrostátní orgány nebudou muset vypočítávat sankce, které mohou spadat pod příslušnou prahovou hodnotu *de minimis*.

Návrh na zvýšení počtu změn strategických plánů SZP by zase měl členským státům umožnit přizpůsobit své strategické plány SZP, je-li to nezbytné pro zohlednění měnících se podmínek pro zemědělce. Tímto způsobem by požadavky, které již nejsou odůvodněné, nezůstaly z čistě administrativních důvodů v platnosti, což by systém zjednodušilo.

Za plné využití zjednodušujících ustanovení ke snížení administrativní zátěže zemědělců jsou odpovědné členské státy.

- **Soulad se stávajícími ustanoveními v dané oblasti politiky**

Navrhované změny jsou v souladu s celkovým pojetím základních aktů SZP, které jsou v současné době v platnosti (nařízení o strategickém plánu a nařízení o financování, řízení a monitorování SZP). Návrh je proto v souladu se stávajícími ustanoveními politiky.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Právní návrh upravuje omezený počet ustanovení platných nařízení o SZP, která byla považována za slučitelná s ostatními politikami Unie. Návrh je tudíž v souladu s ostatními politikami Unie.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Ustanovení čl. 43 odst. 2 SFEU, neboť toto nařízení mění nařízení (EU) 2021/2115 a 2021/2116, která jsou založena především na tomto právním základu.

• Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)

Smlouva o fungování Evropské unie stanoví, že pravomoc v oblasti zemědělství je sdílena mezi Unií a členskými státy. Unie svou pravomoc vykonává přijímáním různých legislativních aktů, čímž vymezuje a provádí SZP EU, jak stanoví články 38 až 44 SFEU. Nařízení (EU) 2021/2115 a 2021/2116 jsou součástí legislativního rámce SZP EU. Aby se zmírnily některé obtíže, dosáhlo se zjednodušení a zemědělci byli zbaveni zátěže, je třeba tato nařízení změnit, což lze provést pouze na úrovni EU.

• Proporcionalita

Návrh pozměňuje stávající nařízení pouze v rozsahu nezbytně nutném k dosažení výše uvedených cílů.

• Volba nástroje

Vzhledem k tomu, že původní legislativní akty jsou nařízeními Evropského parlamentu a Rady, musí být změny provedeny také jako nařízení Evropského parlamentu a Rady prostřednictvím řádného legislativního postupu.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

• Hodnocení ex post / kontroly účelnosti platných právních předpisů

Nevztahuje se na tento návrh.

• Konzultace se zúčastněnými stranami

Vzhledem k rozsáhlým protestům zemědělců a s cílem analyzovat administrativní zátěž zemědělců a určit oblasti, které je třeba zlepšit, se Komise písemně obrátila na čtyři hlavní zemědělské organizace na úrovni EU s žádostí o návrhy opatření na úrovni EU (SZP a další právní předpisy EU), která mohou snížit administrativní zátěž zemědělců. Belgické předsednictví Rady zaslalo ministrům zemědělství obdobný dopis, v němž je žádá, aby na úrovni EU identifikovali problémy, které mohou snížit administrativní zátěž zemědělců. Také Výbor Evropského parlamentu pro zemědělství a rozvoj venkova zaslal dopis označující šest oblastí, v nichž je podle jeho názoru nutné přijmout konkrétní a okamžitá opatření. Naléhavost tohoto návrhu neumožnila běžný konzultační proces.

Z tohoto konzultačního procesu *ad hoc*, který trval jeden týden, vyplynula široká škála podnětů a návrhů. Reakce všech správních orgánů členských států mají široký záběr, přičemž některé z nich řeší praktické problémy při provádění a jsou proveditelné v krátkodobém horizontu, zatímco mnoho dalších má dalekosáhlý dopad a přesahují rámec snížení administrativní zátěže, zjednodušení provádění nebo vytvoření stabilní politiky pro zemědělce. Konzultace se zemědělskými organizacemi vyústila ve výzvu k urychlenému přijetí opatření vedoucích ke zjednodušení administrativní zátěže pro zemědělce, zdůraznila však rovněž potřebu stabilního a konzistentního politického rámce a navrhuje další reformy v dlouhodobém horizontu. Podobně i Výbor Evropského parlamentu pro zemědělství a rozvoj venkova určil řadu klíčových prioritních oblastí činnosti.

Komise rozdělila obdržené návrhy do pěti hlavních oblastí:

1. První série návrhů se týká řízení strategických plánů SZP a souvisí s postupy týkajícími se změn strategických plánů (včetně počtu povolených změn), monitorování a přezkumu výkonnosti (včetně výroční zprávy o výkonnosti) a některých prvků integrovaného administrativního a kontrolního systému (zjednodušení metodiky hodnocení kvality systému monitorování ploch a používání fotografií s geografickými metadaty a geoprostorových aplikací), jakož i systému kontrol a sankcí (včetně racionalizace všech kontrol v zemědělských podnicích).

   Komise na tento soubor návrhů reagovala řadou nelegislativních opatření a do tohoto návrhu zahrnula několik cílených a omezených iniciativ, zejména usnadnění častějších změn strategických plánů SZP a zrušení kontrol podmíněnosti pro malé zemědělské podniky.

2. Druhý soubor návrhů se týká opatření strategického plánu SZP ve prospěch životního prostředí a klimatu. Mnoho návrhů se týkalo (drastických) změn požadavků a kontrol podmíněnosti, ale byly sem zahrnuty i další návrhy, např. na zacházení s malými zemědělskými podniky nebo na finanční řízení environmentálních intervencí.

   Komise již přijala dočasnou a částečnou odchylku od prvního požadavku standardu DZES 8 na rok 2024 a změnu nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2022/126 s úpravami standardu DZES 1. Kromě toho tento návrh obsahuje několik cílených úprav podmíněnosti, jejichž cílem je řešit problémy v oblasti provádění. Komise usiluje o tento chirurgický přístup s cílem zachovat celkové politické cíle nařízení o strategickém plánu SZP, které se odrážejí v rozhodnutích spolunormotvůrců v roce 2021.

3. Třetí skupina návrhů se týká dalších ustanovení SZP mimo oblast životního prostředí a klimatu, jako je rozšíření podpory vázané na produkci, odložení nebo zrušení sociální podmíněnosti nebo změny režimů odvětvové podpory, propagačních opatření a ekologického zemědělství. Další návrhy vyzývají k zásadnějšímu přehodnocení zemědělské politiky EU.

   Mnohé z těchto návrhů přesahují rámec zjednodušení a lepšího provádění strategických plánů SZP. Komise navíc trvá na klíčových směrech nařízení o strategickém plánu SZP, jako je sociální podmíněnost. Některé návrhy jsou navíc již proveditelné v rámci většího manévrovacího prostoru, který byl členským státům ponechán na základě nového modelu provádění SZP.

4. Čtvrtá skupina návrhů se týká obav v oblasti příjmů zemědělských podniků a zejména řízení rizik a řešení krizí, přičemž navrhuje vyčlenit více finančních prostředků SZP na řešení krizí, revidovat ustanovení SZP o podpoře nástrojů řízení rizik a přijmout opatření ke zlepšení postavení zemědělců v potravinovém řetězci.

   Ačkoli změny finančních aspektů SZP je třeba projednat v souvislosti s přípravou příštího víceletého finančního rámce, Komise sdílí obavy týkající se příjmů zemědělských podniků a plánuje opatření s cílem zlepšit postavení zemědělců v potravinovém řetězci v rámci samostatné oblasti činnosti.

5. Pátý a poslední soubor návrhů se týká předpisů mimo SZP, které zahrnují například odlesňování, monitorování lesů, hygienické předpisy nebo obnovitelné zdroje energie.

Komise zvažuje řadu včasných změn aktů mimo SZP a pracuje na nelegislativních opatřeních s cílem zjednodušit nebo vyjasnit některá pravidla, přičemž další změny politik musí být projednány v rámci probíhajících legislativních postupů.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Nepoužije se (externí odborná konzultace nebyla využita).

- **Posouzení dopadů**

Vzhledem k politické naléhavosti předložení tohoto návrhu, jehož cílem je reagovat na krizovou situaci v zemědělství EU, nebylo provedeno žádné posouzení dopadů, jak předpokládá nástroj č. 1 pokynů Komise pro zlepšování právní úpravy, který stanoví důležitost jejich pružného a přiměřeného uplatňování. Tento návrh se týká řady cílených změn nařízení (EU) 2021/2115 a 2021/2116. Nebyla zohledněna řada rozsáhlejších návrhů na řešení obav týkajících se administrativní zátěže a stabilního a účinného provádění SZP, které byly předloženy v průběhu konzultací *ad hoc*. Komise je toho názoru, že stabilita politiky je důležitá, a tvrdí, že reformovaná SZP „*hraje důležitou roli v podpoře zemědělství EU při přechodu na udržitelný model hospodaření a zároveň podporuje příjmy zemědělců i potravinovou bezpečnost*“. To vychází z rozsáhlého externího posouzení 28 schválených strategických plánů SZP, jehož provedení Komise zadala a které se stalo základem její zprávy Evropskému parlamentu a Radě ze dne 23. listopadu 2023: „Shrnutí strategických plánů společné zemědělské politiky na období 2023–2027: společná snaha a kolektivní ambice“[1], v níž lze nalézt výše uvedený citát. V této zprávě Komise rovněž dospěla k závěru, že „*[n]ové strategické plány SZP jsou vhodným nástrojem pro integrované plnění cílů politiky SZP, neboť členské státy je využívají k přípravě a realizaci reakcí na výzvy na svém území, přičemž stanoví priority cílů a efektivně a účelně využívají dostupné zdroje*“.

První rok provádění strategického plánu SZP však poukázal na některé praktické problémy s jeho prováděním. Kromě nelegislativních opatření jsou proto k zajištění účinného provádění strategických plánů SZP a zejména k dalšímu snížení administrativní zátěže spojené s jejich prováděním nezbytné určité omezené úpravy právního rámce Unie pro SZP.

Bylo provedeno důkladné posouzení dopadů reformy SZP, která byla schválena v roce 2021. Toto posouzení doprovázelo návrhy předložené Komisí v roce 2018[2]. Toto posouzení dopadů poskytuje rovněž důležité podklady pro úpravy obsažené v tomto návrhu. Konkrétněji se klíčové rozdíly mezi možnostmi posuzovanými v roce 2018 týkaly poměru dobrovolných („ekoschémata“) a povinných („podmíněnost“) environmentálních požadavků. Nařízení, které bylo nakonec přijato, je kombinací obou těchto přístupů, přičemž z posouzení dopadů (s. 35) vyplývají výhody a nevýhody obou přístupů. Na základě změněné situace a zkušeností z prvního roku uplatňování navrhuje Komise změnit rovnováhu směrem k dobrovolnějšímu přístupu.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Návrhy sníží zejména zátěž malých zemědělských podniků, které jsou mikropodniky. Návrh na vynětí zemědělských podniků s rozlohou do 10 hektarů z kontrol podmíněnosti se týká 65 % příjemců SZP.

[1] COM(2023) 707 final ze dne 23.11.2023.
[2] SWD(2018) 301 final ze dne 1.6.2018.

- **Základní práva**

Návrh dodržuje základní práva a zásady uznávané zejména Listinou základních práv Evropské unie.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Tento návrh nemá žádný dopad na rozpočet.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Jak je stanoveno v článku 128 nařízení o strategickém plánu SZP, byl zřízen výkonnostní rámec, za který jsou společně odpovědné členské státy a Komise. Tento výkonnostní rámec umožňuje podávání zpráv, monitorování a hodnocení výkonnosti strategického plánu SZP během jeho provádění. Tento rámec by se vztahoval i na změny uvedené v tomto návrhu.

- **Informativní dokumenty (u směrnic)**

Nepoužije se (právní text je nařízení).

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Komise navrhuje řadu změn podmíněnosti.

Návrh zahrnuje obecné ustanovení, které členským státům umožňuje povolit dočasné a cílené odchylky od určitých požadavků podmíněnosti s ohledem na stále nepředvídatelné povětrnostní podmínky, které mohou zemědělcům bránit v plnění požadavků, jako jsou lhůty v daném roce. V zájmu úplnosti rámce výkonnosti, monitorování a hodnocení se Komise bude mít za to, že členské státy budou jednou ročně informovat Komisi o provádění těchto dočasných odchylek v souladu s článkem 143 nařízení (EU) 2021/2115, zejména s odstavcem 4 uvedeného článku.

Členské státy budou moci rovněž stanovit zvláštní výjimky ze standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) 5, 6, 7 a 9 pro situace, kdy existuje riziko, že by příslušné požadavky byly v rozporu s jejich cíli, například z důvodu specifických agronomických podmínek určitých plodin na specifických typech půdy a pedoklimatických podmínek nebo kvůli poškození trvalých travních porostů, mimo jiné zapříčiněné predátory nebo invazními druhy. Pokud jde o jednotlivé standardy DZES, Komise navrhuje odstranit ze standardu DZES 8 povinnost vyhradit minimální podíl orné půdy pro neprodukční plochy (půda ležící ladem) nebo prvky (remízky, stromy…) při současném zachování ochrany stávajících krajinných prvků. Místo toho jsou členské státy povinny zavést ekoschéma poskytující zemědělcům podporu na udržování části orné půdy v neproduktivním stavu nebo na vytváření nových krajinných prvků. Tím by se zajistilo, aby byli zemědělci odměňováni konkrétně za tyto neprodukční plochy a prvky, které jsou prospěšné pro biologickou rozmanitost na zemědělské půdě a obecněji pro venkovské oblasti.

Pokud jde o standard DZES 7, který vyžaduje střídání plodin, Komise navrhuje střídání plodin zachovat, ale umožnit členským státům, aby doplnily možnost splnit tento požadavek pomocí diverzifikace plodin. Diverzifikace plodin přispívá rovněž k zachování půdního potenciálu tím, že zajišťuje rozmanitost plodin v rámci jednoho roku, a tím nepřímo podporuje střídání plodin v jednotlivých letech. Komise se domnívá, že tato flexibilita umožní zemědělcům postiženým pravidelným suchem nebo nadměrnými srážkami splnit tuto podmínku způsobem,

který je více slučitelný s realitou zemědělství. Komise zároveň uznává a zdůrazňuje agronomické výhody střídání plodin. Proto jsou a měly by i nadále být prostřednictvím ekoschémat odměňovány ambicióznější formy střídání a diverzifikace plodin, které zahrnují zejména možnost zařadit do střídání bílkovinné plodiny s cílem zvýšit kvalitu půdy a odolnost rostlinné výroby.

Uplatňování standardu na pokrytí půdy v citlivých obdobích (standard DZES 6) má za následek značnou administrativní nepružnost a znamená nejistotu pro zemědělce, kteří se často odvolávají na „kalendářní zemědělství“, které nezohledňuje (narůstající) proměnlivost počasí. Aby byl dodržen duch flexibility strategických plánů SZP, Komise navrhuje vyjasnit, že provádění tohoto standardu podmíněnosti bude z větší části v rukou členských států.

Navrhuje se rovněž zvýšit počet žádostí o změnu strategického plánu SZP, které může členský stát předložit, na dvě ročně (v současnosti je to jedna ročně). To je nutné k rychlejšímu řešení měnící se situace zemědělců včetně situací způsobených nepříznivými povětrnostními podmínkami.

V zájmu snížení zátěže a zvýšení předvídatelnosti podpory SZP pro zemědělce se navrhuje, aby se povinnost členských států posoudit, zda je třeba změnit jejich strategické plány SZP v případě změn některých právních předpisů Unie týkajících se životního prostředí a klimatu, a výsledek tohoto posouzení oznámit v určité lhůtě Komisi, omezila na změny legislativních aktů uvedených v příloze XIII, které vstoupí v platnost nejpozději do 31. prosincem 2025. Povinnost členských států popsat, jak je dosaženo vyššího celkového příspěvku k cíli v oblasti životního prostředí a klimatu stanoveného v článku 105 nařízení (EU) 2021/2115 a jak zelená architektura SZP přispívá k dosažení dlouhodobých vnitrostátních cílů stanovených nebo odvozených z legislativních aktů uvedených v příloze XIII uvedeného nařízení a je s nimi v souladu, zůstává v platnosti. Kromě toho Komise odhadne potenciál strategických plánů SZP pro zmírňování změny klimatu v období 2023–2027.

Navrhuje se změnit nařízení (EU) 2021/2116 tak, aby byli z kontrol podmíněnosti a sankcí vyňati malí zemědělci, kteří mají nejvýše 10 hektarů zemědělské plochy. Cílem je snížit, jak pro vnitrostátní správní orgány, tak pro zemědělce, administrativní zátěž spojenou s kontrolami a výběrem pokut, která je – ve srovnání s většími podniky –, vyšší u malých zemědělských podniků. Osvobození malých zemědělců od kontrol podmíněnosti a sankcí neovlivní kontroly prováděné podle jiných právních předpisů, které jsou součástí povinných požadavků na hospodaření. Kromě toho by příjemci, kterým jsou poskytovány platby na základě plochy jak v rámci strategického plánu SZP podle nařízení (EU) 2021/2115, tak v rámci programu rozvoje venkova prováděného podle nařízení (EU) č. 1305/2013 do 31. prosince 2025, a podléhají proto kontrolám podmíněnosti podle nařízení (EU) 2021/2116, měli být osvobozeni od kontrol podmíněnosti a uplatňování sankcí podle nařízení (EU) č. 1306/2013.

S cílem reagovat na obavy členských států a zemědělců, pokud jde o rok podání žádosti 2024, se navrhuje, aby se změny standardů DZES 6, 7 a 8, jakož i výjimka ze sankcí pro malé zemědělce, kteří mají nejvýše 10 hektarů zemědělských ploch, použily zpětně. S ohledem na výše uvedené se pro rok podání žádosti 2024 navrhují přechodná ustanovení s cílem zajistit, aby členské státy mohly uplatňovat změny svých strategických plánů SZP týkajících se standardů DZES 6, 7 a 8 předtím, než Komise tyto změny schválí v souladu s článkem 119 nařízení (EU) 2021/2115. Pokud jde o standard DZES 8, tato možnost by měla být spojena s existencí ekoschémat, které by zahrnovaly postupy pro zachování neproduktivních ploch, jako je půda ponechaná ladem nebo ekoschémata pro zavádění nových krajinných prvků na orné půdě. Možnost, a to i z právního hlediska, stanovit zpětnou působnost, pokud jde o změny

standardů DZES 6, 7 a 8, však bude záviset na přesném obsahu a datu vstupu změn obsažených v tomto nařízení v platnost. V tomto okamžiku není možné rozhodnout, zda lze takovou zpětnou působnost stanovit. Související ustanovení článku 3 a čl. 4 druhého pododstavce jsou proto v návrhu uvedena v závorkách. Jejich proveditelnost by měla být projednána se spolunormotvůrci s ohledem na konečný obsah a datum vstupu tohoto nařízení v platnost.

2024/0073 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se mění nařízení (EU) 2021/2115 a (EU) 2021/2116, pokud jde o standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu, režimy pro klima, životní prostředí a dobré životní podmínky zvířat, změny strategických plánů SZP, přezkum strategických plánů SZP a výjimky z kontrol a sankcí

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 43 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Účetního dvora,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru[3],

s ohledem na stanovisko Výboru regionů[4],

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115[5] stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV). Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116[6] stanoví pravidla pro financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky.

(2) Navzdory skutečnosti, že tato nařízení poskytují členským státům značnou flexibilitu a mají potenciál snížit administrativní zátěž zemědělců, první rok konkrétního uplatňování těchto nařízení prostřednictvím strategických plánů SZP jasně ukázal, že k zajištění účinného provádění strategických plánů SZP a ke snížení administrativní zátěže spojené s prováděním těchto plánů a kontrolou určitých požadavků jsou nezbytné určité omezené úpravy právního rámce Unie pro společnou zemědělskou politiku (SZP).

---

3 Úř. věst. C […], […], p. […].

4 Úř. věst. C […], […], p. […].

5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013 (Úř. věst. L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

6 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 1306/2013 (Úř. věst. L 435, 6.12.2021, s. 187, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj).

(3) Zemědělci navíc čelí mimořádným obtížím a nejistotám. Konkrétně minulé roky se vyznačovaly velkým počtem extrémních meteorologických jevů, včetně sucha a záplav, které se vyskytly v různých částech Unie. Tyto události mají vliv na výstupy a příjmy, a také výrazně ovlivňují provádění a harmonogram běžných agronomických postupů. K další nejistotě a tlaku na zemědělce vedly vysoké ceny energií a vstupů a nejistota vyplývající z ruské útočné války proti Ukrajině, životní náklady / inflace, pokles hodnoty produkce obilovin v roce 2023 a změna mezinárodních obchodních toků. Souběh těchto událostí vyvíjí silný tlak na zemědělce, aby jim jako správci přírodních zdrojů a ekonomičtí aktéři přizpůsobili řízení svých podniků a provádění agronomických postupů.

(4) V důsledku toho je třeba přezkoumat a zjednodušit některá ustanovení nařízení (EU) 2021/2115 a nařízení (EU) 2021/2116, aby členské státy mohly lépe přizpůsobit své strategické plány SZP potřebám zemědělců a poskytnout jim větší flexibilitu při provádění zemědělských činností s ohledem na stále větší výzvy, nepředvídatelnost počasí a hospodářskou nejistotu.

(5) Článek 13 nařízení (EU) 2021/2115 ukládá členským státům povinnost zajistit, aby veškerá zemědělská plocha, včetně půdy, která se již nevyužívá pro účely produkce, byla udržována v dobrém zemědělském a environmentálním stavu. Členské státy musí stanovit na celostátní nebo regionální úrovni minimální standardy pro zemědělce a další příjemce u každého standardu dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) uvedeného v příloze III předmětného nařízení v souladu s hlavním cílem standardů podle uvedené přílohy. Cíl ochrany půdy a kvality půdy sledovaný standardy DZES 5, 6 a 7 je ovlivněn mnoha faktory, jako je typ půdy, výběr plodin, klimatické a povětrnostní podmínky nebo minulé a současné využívání půdy a zemědělské systémy, jako je ekologické zemědělství, které vyžaduje odlišný přístup k některým postupům. Ze zkušeností vyplývá, že mohou nastat situace, kdy uložení určitých požadavků bez náležitého zohlednění těchto faktorů, jako je například omezení orby nebo povinnost setí v určitém období, může mít negativní dopad na určité půdy nebo plodiny, a hrozí dokonce, že bude v rozporu s cílem ochrany půdy. Standard DZES 9 stanoví zákaz přeměny nebo orby trvalých travních porostů označených v lokalitách sítě Natura 2000 za environmentálně citlivé. Ze zkušeností však vyplynulo, že mohou nastat výjimečné situace, kdy jsou tyto environmentálně citlivé trvalé travní porosty poškozeny, například predátory nebo invazivními druhy, a mohou být nezbytná vhodná opatření k řešení těchto situací, včetně výjimek ze zákazu orby dotčených oblastí za účelem obnovy těchto trvalých travních porostů, aby se zajistilo, že požadavky standardu DZES 9 přispějí k ochraně stanovišť a druhů.

(6) Rostoucí počet extrémních meteorologických jevů a případů poškození trvalých travních porostů označených za environmentálně citlivé v důsledku faktorů, jako jsou predátoři nebo invazivní druhy, zvyšuje výskyt specifických problémů při uplatňování požadavků standardů DZES 5, 6, 7 a 9, které musí členské státy řešit. Existuje rovněž riziko, že by tyto požadavky byly nepřiměřené vzhledem k jejich skutečnému přínosu k cíli ochrany půdy pro standardy DZES 5, 6 a 7 a ochraně stanovišť a druhů pro standard DZES 9. Aby členské státy takovým situacím předcházely, měly by mít možnost stanovit zvláštní výjimky z požadavků standardů DZES 5, 6, 7 a 9 s cílem řešit konkrétní problémy při uplatňování těchto standardů DZES na základě objektivních a nediskriminačních kritérií, jako jsou typy půdy, plodiny nebo zemědělské systémy nebo poškození trvalých travních porostů, mimo jiné kvůli predátorům nebo invazním druhům. Tyto výjimky by měly být omezeny na příslušnou

oblast působnosti a neměly by bránit přispívání těchto standardů k jejich hlavním cílům uvedeným v příloze III nařízení (EU) 2021/2115.

(7) Povětrnostní podmínky a z nich vyplývající dopad na stav zemědělských oblastí mohou zemědělcům a dalším příjemcům znemožnit splnění požadavků standardů DZES, jako jsou například lhůty a období pro provádění operací, v daném roce. Aby bylo možno předejít kladení takových požadavků na zemědělce a tomu, že budou nuceni například zasít plodiny do určitého data navzdory tomu, že povětrnostní podmínky v daném roce neumožňují provést nezbytné operace buď vůbec, nebo jen s vážným negativním dopadem na půdu, jako je například její zhutnění, měly by mít členské státy při provádění minimálních standardů stanovených v souladu s článkem 13 nařízení (EU) 2021/2115 možnost stanovit dočasné odchylky od těchto požadavků. Rozsah těchto dočasných odchylek by měl být omezen na zemědělce a jiné příjemce nebo oblasti postižené danými povětrnostními podmínkami a členské státy by je měly uplatňovat pouze po nezbytně nutnou dobu.

(8) Nařízení (EU) 2021/2115 stanoví řadu prvků a nástrojů, s jejichž pomocí mají členské státy řešit specifický cíl, kterým je přispívat k zastavení úbytku biologické rozmanitosti a k obratu tohoto trendu, posilovat ekosystémové služby a zachovat stanoviště a krajiny podle čl. 6 odst. 1 písm. f) uvedeného nařízení. Jedním z těchto prvků je systém podmíněnosti. Zejména standard DZES 8, uvedený v příloze III daného nařízení, zahrnuje několik požadavků včetně povinnosti vyhradit určitý podíl orné půdy pro neprodukční plochy nebo prvky. Hlavním cílem standardu DZES 8 je zachování neprodukčních prvků a ploch ke zlepšení biologické rozmanitosti v zemědělských podnicích. Členské státy mohou rovněž navrhnout intervence na podporu tohoto cíle, například ekoschémata uvedená v čl. 31 odst. 4 písm. g) nařízení (EU) 2021/2115. V souvislosti s problémy a nejistotami vyplývajícími ze souběhu nepříznivých událostí a hospodářských nejistot se v praxi ukazuje potřeba upravit rovnováhu mezi jednotlivými politickými nástroji přispívajícími k ochraně a zvyšování biologické rozmanitosti tak, aby zemědělci mohli pružněji přispívat k tomuto cíli v závislosti na konkrétní situaci svého podniku a aby byla za tento příspěvek poskytována vyšší finanční náhrada.

(9) Konkrétněji řečeno, vzhledem k tomu, že povinnost vyhradit podíl orné půdy na neprodukční plochy a prvky je v současné době součástí prvního požadavku standardu DZES 8 uvedeného v příloze III nařízení (EU) 2021/2115, jsou zemědělci, kteří žádají o přímé platby a intervence uvedené v článcích 70, 71 a 72 uvedeného nařízení, povinni tento požadavek dodržovat bez jakékoli náhrady vzniklých nákladů nebo ušlých příjmů. To může v některých případech pro dotčené zemědělce a příjemce znamenat značnou finanční zátěž, zejména vzhledem k tomu, že na orné půdě vyhrazené pro neprodukční plochy nebo prvky podle prvního požadavku standardu DZES 8 není možno provozovat žádnou rostlinnou ani živočišnou výrobu. Vzhledem k zátěži a důsledkům pro některé zemědělce a výjimečnému rozsahu obtíží a nejistot, kterým jsou vystaveni, by bylo lepší řešit potřebu existence neprodukčních ploch a prvků na orné půdě prostřednictvím nástroje, který by umožňoval větší flexibilitu a především poskytoval pobídku kompenzující alespoň část vzniklých nákladů a ušlých příjmů spojených s těmito neprodukčními plochami a prvky. Článek 31 nařízení (EU) 2021/2115 by proto měl být změněn tak, aby zajistil, že členské státy budou poskytovat podporu ekoschémat zahrnujících postupy pro udržování neprodukčních ploch, jako je například půda ležící ladem, a pro vytváření nových krajinných prvků na orné půdě.

(10) Současně by měl být upraven systém podmíněnosti stanovený nařízením (EU) 2021/2115, a to vypuštěním prvního požadavku standardu DZES 8, který je uveden v příloze III uvedeného nařízení. Povinnost chránit krajinné prvky, jakož i zákaz ořezu remízků a stromů v období hnízdění a odchovu mláďat, které jsou v současnosti součástí požadavků standardu DZES 8, by měly být zachovány jako součást systému podmíněnosti, aby byla zajištěna ochrana stávajících krajinných prvků v zemědělských oblastech.

(11) Členským státům by měla být poskytnuta dodatečná flexibilita při změně jejich strategických plánů SZP při současném zajištění stability této strategie, proveditelnosti strategických plánů SZP a rovněž administrativní účinnosti procesu změn. Ze zkušeností vyplývá, že splnění specifických požadavků EZZF i EZFRV v rámci jedné žádosti o změnu může být náročné. Zároveň by měl být omezen počet změn za kalendářní rok s cílem zajistit, aby zemědělci a další příjemci měli na zohlednění těchto změn dostatek času, aby se omezila administrativní zátěž členských států a aby Komise mohla posoudit slučitelnost těchto změn s právním rámcem Unie stanoveným v nařízeních (EU) 2021/2115 a 2021/2116 ve lhůtách stanovených v tomto právním rámci. Z těchto důvodů by měl být maximální počet žádostí o změnu strategických plánů SZP zvýšen na dvě žádosti o změnu za kalendářní rok.

(12) Podle článku 120 nařízení (EU) 2021/2115 jsou členské státy povinny posoudit, zda je třeba změnit jejich strategické plány SZP v případě provedení změn legislativních aktů Unie uvedených v příloze XIII uvedeného nařízení, a ve stanovené lhůtě oznámit výsledek svého posouzení Komisi. Jelikož se tato povinnost ukázala jako zatěžující pro členské státy a úsilí, které by členské státy musely vynaložit během zbývajícího programovacího období strategických plánů SZP na jejich posouzení, by mělo být omezeno, neměla by se tato povinnost vztahovat na změny legislativních aktů uvedených v příloze XIII, které vstoupí v platnost po 31. prosinci 2025.

(13) Ze zkušeností vyplývá, že souběh mnoha nepříznivých událostí přináší zemědělcům problémy, které vyžadují větší flexibilitu a zjednodušení provádění strategických plánů SZP ve vztahu k některým standardům DZES uvedeným v příloze III nařízení (EU) 2021/2115.

(14) Hlavním cílem standardu DZES 6 je zajistit ochranu půdy v nejcitlivějších obdobích pomocí minimálního půdního pokryvu pro zamezení vzniku holé půdy v těchto citlivých obdobích. Ještě významněji než u jiných standardů DZES zde platí, že koncipování a provádění požadavků podle tohoto standardu DZES ovlivňuje široká škála faktorů. Platí zejména, že minimální půdní pokryv lze zajistit různými způsoby, které závisí nejen na klimatických a půdních podmínkách, ale také na takových faktorech, jako je výběr plodin a délka vegetačního období v daném roce. Kromě toho mohou existovat různá citlivá období, zejména v závislosti na konkrétních půdních a klimatických podmínkách. Zemědělci a další příjemci musí být navíc při rozhodování o produkci, zejména o setí, schopni sladit dodržování požadavků standardu DZES 6 s nepředvídatelnými povětrnostními podmínkami. Vzhledem k těmto faktorům by členské státy měly být schopny řídit tyto požadavky standardu DZES 6 pružněji oproti jiným standardům DZES, a to způsobem, který zajistí, že tyto požadavky přispějí k naplnění hlavního cíle uvedeného standardu a zároveň zohlední řadu faktorů, jako jsou například půdní a klimatické podmínky.

(15) Členské státy by proto měly mít možnost stanovit hlavní prvky standardu DZES 6 a v souladu s čl. 109 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2021/2115 je shrnout ve strategických plánech SZP. Komise by měla v souladu s čl. 13 odst. 1, čl. 109 odst. 2 a články 118 a

119 uvedeného nařízení zajistit, aby byl standard DZES 6 stanovený členskými státy celkově v souladu s hlavním cílem uvedeného standardu DZES.

(16) Hlavním cílem standardu DZES 7 uvedeným v příloze III nařízení (EU) 2021/2115 je zachovat půdní potenciál. Vzhledem k tomu, že k zachování půdního potenciálu může přispět i diverzifikace plodin, jejíž zavádění je zároveň pro některé zemědělce jednodušší s ohledem na řadu tlaků a výzev, kterým v současné době čelí, měly by mít členské státy možnost zemědělcům umožnit splnění standardu DZES 7 také prostřednictvím diverzifikace plodin. S ohledem na to je třeba stanovit minimální požadavky na diverzifikaci plodin.

(17) Je důležité, aby SZP nadále přispívala k environmentálním cílům stanoveným v čl. 6 odst. 1 písm. d) až g) nařízení (EU) 2021/2115 prostřednictvím požadavků na podmíněnost. Je rovněž důležité, aby byla zajištěna stabilita těchto požadavků jako společný základ pro členské státy a zemědělce. Požadavky na podmíněnost by se proto měly i nadále vztahovat na všechny zemědělce. Administrativní zátěž spojená s kontrolami požadavků podmíněnosti stanovených v nařízení (EU) 2021/2116 však může být pro malé zemědělce a vnitrostátní správu nepřiměřeně vysoká. Kromě flexibility, pokud jde o standardy DZES 6, 7 a 8, by proto měla být zátěž pro drobné zemědělce a vnitrostátní správní orgány spojená s kontrolami stanovenými nařízením (EU) 2021/2116 snížena. Zemědělci s maximální velikostí zemědělského podniku nepřekračující 10 hektarů zemědělské plochy by proto neměli být kontrolováni v rámci systému podmíněnosti ve vztahu k dodržování povinných požadavků na hospodaření podle práva Unie a k dobrému zemědělskému a environmentálnímu stavu. Vzhledem k tomu, že tito malí zemědělci představují 65 % příjemců v rámci SZP, ale obhospodařovávají jen asi 10 % celkové zemědělské plochy, zjednodušilo by to práci mnoha zemědělcům a vnitrostátním správním orgánům, avšak zároveň by to výrazně neomezilo úlohu požadavků podmíněnosti z hlediska přispívání k jejich cílům vzhledem k relativně malé zemědělské ploše obhospodařované drobnými zemědělci.

(18) Vzhledem k tomu, že zemědělská plocha spravovaná malými zemědělci je omezená a sankce pro malé zemědělce jsou obecně nízké, uplatňování sankcí by mohlo vést k nepřiměřené zátěži pro správu členských států. Drobní zemědělci, kteří jsou osvobozeni od kontrol, by proto měli být rovněž osvobozeni od uplatňování správních sankcí za nedodržení požadavků na podmíněnost.

(19) Aby se předešlo nadměrným administrativním nákladům a zátěži v souvislosti s podmíněností a s kontrolami podmíněnosti, měli by být příjemci, kterým jsou poskytovány platby na základě plochy jak v rámci strategického plánu SZP podle nařízení (EU) 2021/2115, tak v rámci programu rozvoje venkova prováděného podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013[7] do 31. prosince 2025, a kteří proto podléhají kontrolám podmíněnosti podle nařízení (EU) 2021/2116, osvobozeni od kontrol podmíněnosti a uplatňování sankcí podle nařízení (EU) č. 1306/2013.

(20) Nařízení (EU) 2021/2115 a 2021/2116 by proto měla být odpovídajícím způsobem změněna.

---

[7] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).

(21) [Aby se zajistilo hladké provádění opatření stanovených v čl. 1 odst. 6 písm. a), b) a c) tohoto nařízení, je třeba stanovit přechodná ustanovení, pokud jde o změny strategických plánů SZP předložených členskými státy ke schválení Komisí podle článku 119 nařízení (EU) 2021/2115 v roce 2024 a pokud jde o účinky těchto změn v roce 2024 před schválením těchto změn Komisí.]

(22) V zájmu zajištění hladkého provádění plánovaných opatření by toto nařízení mělo vstoupit v platnost co nejdříve, vzhledem k výjimečnému rozsahu obtíží a nejistot, s nimiž se zemědělci potýkají, a to prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

(23) [Aby se zabránilo nepřiměřené administrativní zátěži pro malé zemědělce a vnitrostátní orgány, měla by se výjimka ze sankcí souvisejících s nedodržením požadavků podmíněnosti nebo požadavků podmíněnosti, pokud jde o rok podání žádosti 2024, použít se zpětnou platností.]

(24) [Vzhledem k tomu, že rok podání žádosti 2024 začal dne 1. ledna 2024, měla by se ustanovení čl. 1 odst. 6 písm. a), b) a c) tohoto nařízení použít pro rok podání žádosti 2024, a umožnit tak členským státům uplatnit změny uvedené v tomto návrhu na rok 2024.]

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Změny nařízení (EU) 2021/2115

Nařízení (EU) 2021/2115 se mění takto:

1) Článek 4 se mění takto:

a) v odstavci 3 se písmeno a) nahrazuje tímto:

„ornou půdou“ se rozumí půda obdělávaná za účelem produkce plodin nebo plochy, které jsou k dispozici pro produkci plodin, ale jsou ponechány ladem; nadto se po dobu trvání závazku jedná o půdu obdělávanou za účelem produkce plodin nebo o plochy, které jsou k dispozici pro produkci plodin, ale jsou ponechány ladem, a které byly vyňaty z produkce v souladu s článkem 31 nebo článkem 70 tohoto nařízení nebo s články 22, 23 nebo 24 nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 [*]) nebo s článkem 39 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005([**]) nebo s článkem 28 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013([***]).

([*]) Nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 ze dne 17. května 1999 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF) a o změně a zrušení některých nařízení (Úř. věst. L 160, 26.6.1999, s. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1999/1257/oj).

(**) Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (Úř. věst. L 277, 21.10.2005, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2005/1698/oj).

(***) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj).’;

b) v odst. 4 prvním pododstavci se písmeno b) nahrazuje tímto:

„b) jakoukoli plochou zemědělského podniku, která je:

i) pokryta krajinnými prvky, na něž se vztahuje povinnost zachování podle standardu DZES 8 uvedeného v příloze III, nebo

ii) po dobu trvání příslušného závazku zemědělce zřízena nebo udržována v důsledku ekoschématu podle článku 31.

Rozhodnou-li tak členské státy, může „způsobilý hektar“ obsahovat i jiné krajinné prvky, pokud nepřevažují a vzhledem k ploše, kterou na zemědělském pozemku zabírají, významně neztěžují výkon zemědělské činnosti. Při uplatňování této zásady mohou členské státy stanovit maximální podíl zemědělského pozemku, na němž se tyto jiné krajinné prvky vyskytují.

Pokud jde o trvalé travní porosty obsahující rozptýlené nezpůsobilé prvky, mohou členské státy rozhodnout, že pro určení plochy považované za způsobilou použijí pevně stanovené redukční koeficienty.“;

2) Článek 13 se mění takto:

a) odstavec 1 se nahrazuje tímto:

„1. Členské státy zajistí, aby veškerá zemědělská plocha, včetně půdy, která se již nevyužívá pro účely produkce, byla udržována v dobrém zemědělském a environmentálním stavu. Členské státy stanoví na celostátní nebo regionální úrovni minimální standardy pro zemědělce a další příjemce v případě každého standardu DZES uvedeného v příloze III v souladu s hlavním cílem standardů podle uvedené přílohy. Členské státy při stanovování svých standardů v relevantních případech zohlední specifické charakteristiky dotčených oblastí, včetně půdních a klimatických podmínek, stávající způsoby hospodaření, zemědělské postupy, velikost zemědělských podniků a jejich strukturu, využívání půdy a specifika nejvzdálenějších regionů.

Při stanovování standardů DZES 5, 6, 7 nebo 9 uvedených v příloze III mohou členské státy stanovit zvláštní výjimky z požadavků těchto standardů. Zvláštní výjimky ze standardů DZES 5, 6, 7 nebo 9 musí být založeny na objektivních a nediskriminačních kritériích, jako jsou plodiny, typy půdy a zemědělské systémy nebo poškození trvalých travních porostů, mimo jiné kvůli predátorům nebo invazním druhům, a musí být omezeny z hlediska jejich plošného pokrytí. Zvláštní výjimky se stanoví pouze v případě a do té míry, kdy jsou nezbytné k řešení konkrétních problémů při uplatňování těchto standardů, a nesmějí významně omezovat přínos těchto jednotlivých standardů k jejich hlavním cílům uvedeným v příloze III.“;

b) vkládá se nový odstavec 2a, který zní:

„2a. Při provádění minimálních standardů stanovených v souladu s odstavci 1 a 2 mohou členské státy povolit dočasné odchylky od požadavků, jako jsou lhůty a období stanovené v těchto standardech, v případě, že zemědělci a jiní příjemci nebudou v daném roce tyto požadavky kvůli povětrnostním podmínkám schopni splnit. Tyto dočasné odchylky jsou svým rozsahem omezeny na zemědělce a jiné příjemce nebo oblasti postižené danými povětrnostními podmínkami a uplatňují se pouze po nezbytně nutnou dobu.“;

3) v článku 31 se vkládá nový odstavec 1a, který zní:

„1a. V rámci ekoschémat uvedených v odstavci 1 členské státy zavedou a podpoří schémata zahrnující postupy pro udržování neprodukčních ploch, jako je půda ležící ladem, a pro vytváření nových krajinných prvků na orné půdě. Tato schémata jsou pro aktivní zemědělce a skupiny aktivních zemědělců dobrovolná.“;

4) v článku 119 se odstavec 7 nahrazuje tímto:

„7. Žádost o změnu strategického plánu SZP lze předložit dvakrát za kalendářní rok, s výhradou možných výjimek, které stanoví toto nařízení nebo o nichž Komise rozhodne v souladu s článkem 122. Během období trvání strategického plánu SZP mohou být kromě toho předloženy tři další žádosti o změnu strategického plánu SZP. Tento odstavec se nepoužije na žádosti o změny za účelem předložení chybějících prvků v souladu s čl. 118 odst. 5.“;

5) v článku 120 se doplňuje nový odstavec, který zní:

„Odstavec 1 se nepoužije na změny legislativních aktů uvedených v příloze XIII, které vstoupí v platnost po 31. prosinci 2025.“

6) Příloha III se mění takto:

a) v tabulce se položka DZES 6 nahrazuje tímto:

„

DZES 6	Minimální půdní pokryv pro zamezení vzniku holé půdy v nejcitlivějších obdobích podle vymezení členskými státy(****).	Ochrana půd v nejcitlivějších obdobích

(****) Členské státy mohou zejména zohlednit krátké vegetační období vyplývající z délky a intenzity zimního období v dotčených regionech.“;

b) v tabulce se položka DZES 7 nahrazuje tímto:

„

DZES 7	Střídání plodin na orné půdě s výjimkou plodin rostoucích pod vodou. Členské státy mohou navíc rozhodnout, že zemědělcům a dalším příjemcům umožní splnit tento standard na základě diverzifikace plodin (*****).	Zachovávání půdního potenciálu

(*****) Střídání spočívá ve změně plodin na úrovni zemědělského pozemku (s výjimkou víceletých plodin, trav a jiných zelených pícnin a půdy ležící ladem), včetně vhodně obhospodařovaných vedlejších plodin.

Na základě rozmanitosti zemědělských metod a agroklimatických podmínek mohou členské státy v dotčených regionech povolit jiné postupy posíleného střídání plodin s luskovinami nebo diverzifikace plodin, jejichž cílem je zlepšení a zachování půdního potenciálu v souladu s cíli tohoto standardu DZES.

Při definování požadavků na diverzifikaci plodin dodržují členské státy tyto minimální požadavky:

– pokud je rozloha orné půdy zemědělského podniku mezi 10 a 30 hektary, spočívá diverzifikace plodin v osázení orné půdy zemědělského podniku alespoň dvěma různými plodinami. Hlavní plodina se nesmí pěstovat na více než 75 % plochy této orné půdy.

– pokud je rozloha orné půdy zemědělského podniku větší než 30 hektarů, spočívá diverzifikace plodin v osázení orné půdy zemědělského podniku alespoň třemi různými plodinami. Hlavní plodina se nesmí pěstovat na více než 75 % plochy této orné půdy a dvě hlavní plodiny nesmí společně pokrývat více než 95 % plochy této orné půdy.

Členské státy mohou z povinnosti podle tohoto standardu vyjmout podniky:

a) v nichž se více než 75 % plochy orné půdy využívá k pěstování trav, jiných bylinných pícnin nebo luskovin, nebo je půdou ponechanou ladem, nebo jsou na ní tyto způsoby využití kombinovány;

b) v nichž více než 75 % zemědělské plochy, na niž lze poskytnout podporu, představují trvalé travní porosty, nebo se buď po významnou část roku, nebo po významnou část vegetačního cyklu využívá k pěstování trav, jiných bylinných pícnin nebo plodin pěstovaných ve vodě, nebo jsou na ní tyto způsoby využití kombinovány;

c) s rozlohou orné půdy do 10 hektarů.

Členské státy mohou zavést maximální limit plochy pokryté jednou plodinou, aby zabránily rozsáhlým monokulturám.

Má se za to, že zemědělci, kteří získali certifikaci v souladu s nařízením (EU) 2018/848(******), tento standard DZES splňují.

_____

(******) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 ze dne 30. května 2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007 (Úř. věst. L 150, 14.6.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/oj).“;

c) v tabulce se položka DZES 8 nahrazuje tímto:

”

DZES 8	– Zachování krajinných prvků – Zákaz ořezu remízků a stromů v období hnízdění a odchovu mláďat – Jako možnost – opatření proti invazním druhům rostlin	Zachování neprodukčních prvků ke zlepšení biologické rozmanitosti v zemědělských podnicích

“

Článek 2

Změny nařízení (EU) 2021/2116

Nařízení (EU) 2021/2116 se mění takto:

1) v článku 83 se odstavec 2 nahrazuje tímto:

„2. Odchylně od odstavce 1 jsou zemědělci s maximální velikostí zemědělského podniku, která nepřekračuje 10 hektarů zemědělské plochy vykázané v souladu s čl. 69 odst. 1, osvobozeni od kontrol v rámci systému zavedeného v souladu s odstavcem 1 tohoto článku.“

2) v článku 84 se doplňuje nový odstavec, který zní:

„4. Odchylně od odstavců 1 až 3 a od článku 85 jsou od sankcí uvedených v odstavcích 1 až 3 a v článku 85 osvobozeni zemědělci, jejichž maximální velikost zemědělských podniků nepřesahuje 10 hektarů zemědělské plochy vykázané v souladu s čl. 69 odst. 1;“

3) v čl. 104 odst. 1 druhý pododstavec se písmeno a) bod iv) nahrazuje tímto:

„iv) pokud jde o EZFRV, ve vztahu k výdajům vynaloženým příjemci a platbám provedeným platební agenturou v rámci provádění programů rozvoje venkova podle nařízení (EU) č. 1305/2013, s výjimkou článků 96 a 97 nařízení (EU) č. 1306/2013, pokud jde o příjemce, kteří podléhají systému kontroly uvedenému v článku 83 tohoto nařízení;“.

[Článek 3

Přechodná ustanovení

1) Odchylně od čl. 119 odst. 8 třetího pododstavce nařízení (EU) 2021/2115 datum nabytí účinku změn strategických plánů SZP týkajících se EZZF, které členské státy předložily Komisi ke schválení podle čl. 119 odst. 2 uvedeného nařízení s ohledem na rok podání žádosti 2024 ve vztahu k prvkům stanoveným v čl. 1 odst. 6 písm. a), b) a c) tohoto nařízení, nepodléhá schválení Komisí.

2) Odchylně od čl. 119 odst. 11 nařízení (EU) 2021/2115 mohou členské státy pro rok podání žádosti 2024 rozhodnout, že změny strategických plánů SZP týkající se prvků stanovených v čl. 1 odst. 6 písm. a), b) a c) tohoto nařízení mohou mít právní účinky před jejich schválením Komisí. Pokud jde o prvek stanovený v čl. 1 odst. 6 písm. c) tohoto nařízení, mohou členské státy přijmout uvedené rozhodnutí pouze tehdy, pokud pro rok podání žádosti 2024 uplatňují režim zahrnující postupy pro udržování neprodukčních ploch, jako je půda ponechaná ladem, nebo pro zřízení nových krajinných prvků na orné půdě podle článku 31 nařízení (EU) 2021/2115.

Při přijímání tohoto rozhodnutí členské státy zajistí, aby byly dodržovány obecné zásady práva Unie, zejména zásada právní jistoty, zásada nediskriminace a ochrana oprávněných očekávání zemědělců a jiných příjemců a aby byla zohledněna potřeba zemědělců a jiných příjemců mít dostatek času na dosažení souladu se změnami.]

Článek 4

Vstup v platnost a použitelnost

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

[Ustanovení čl. 1 odst. 6 písm. a), b) a c) a čl. 2 odst. 2 a 3 se použijí pro rok podání žádosti 2024.]

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

Za Evropský parlament	*Za Radu*
předseda/předsedkyně	*předseda/předsedkyně*